

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 42 ฉบับที่ 21 : 3 มิถุนายน 2554

Volume 42 Number 21 : June 3, 2011

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

กรณี ผู้ป่วยกล้ำเนื้อหัวใจอักเสบ ในจังหวัดเชียงใหม่ (ข้อมูลสรุป วันที่ 23 พฤษภาคม 2554)

(International toxicologists consulted in Chiang Mai tourist deaths - Update 3)

✉ askcmevent@gmail.com

กรมควบคุมโรค

สธ. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยาระหว่างประเทศเพื่อ
สอบสวนการเสียชีวิตของนักท่องเที่ยวที่เชียงใหม่ (รายงานความ
คืบหน้า ฉบับที่ 3)

วันที่ 23 พฤษภาคม 2554 หน่วยงานสาธารณสุขไทย
ประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยาจากต่างประเทศ
เพื่อตรวจสอบว่าการเสียชีวิตของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 5 คน
และไกด์ชาวไทย 1 คน รวมทั้งการเจ็บป่วยของนักท่องเที่ยวอีก 3
คน ในจังหวัดเชียงใหม่เมื่อต้นปี นี้ จะเกี่ยวข้องกับสารพิษหรือ
สารเคมีหรือไม่

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ เห็นว่ามีความจำเป็นในการขอความ
ช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยา และให้เป็นเป็นส่วนหนึ่ง
ของการสอบสวนหาสาเหตุของการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นระหว่างเดือน
มกราคมและกุมภาพันธ์ของปี นี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยา มาจาก

หลายส่วน อาทิเช่น ประเทศออสเตรเลีย อินเดีย ศรีลังกา
สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา องค์การอนามัยโลก และศูนย์
ควบคุมและป้องกันโรคแห่งสหรัฐอเมริกา (US CDC)

ก่อนหน้านี้ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2554 ที่กรมควบคุม
โรค มีการประชุมระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวม
ได้จากการสอบสวนหาสาเหตุในช่วงที่ผ่านมา ผู้เข้าประชุม
ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ได้แก่ แพทย์ นักระบาดวิทยา
นักวิทยาศาสตร์ทางห้องปฏิบัติการ นักพยาธิวิทยา นักพิษวิทยา
และเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอนามัยโลก
และศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งภายหลังจาก
การประชุมได้มีการบรรยายสรุปถึงความคืบหน้าของการสอบสวน
ให้กับผู้แทนจากสถานกงสุลของประเทศที่เกี่ยวข้องด้วย

ผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยาได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลจาก

สารบัญ

◆ กรณี ผู้ป่วยกล้ำเนื้อหัวใจอักเสบ ในจังหวัดเชียงใหม่ (ข้อมูลสรุป วันที่ 23 พฤษภาคม 2554)	320
◆ รายงานการเฝ้าระวังโรคหัดตามโครงการกำจัดโรคหัด ประเทศไทย เดือนมกราคม – เมษายน 2554	323
◆ สถานการณ์การระบาดของเชื้ออี-โคไล ชนิด โอ104 [<i>Escherichia coli</i> (EHEC) O104:H4] ในยุโรป	327
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 21 ระหว่างวันที่ 22-28 พฤษภาคม 2554	328
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 21 ระหว่างวันที่ 22-28 พฤษภาคม 2554	330

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองาน ศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาตล
นายแพทย์ธวัช ฉายนัยโยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำเนิน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักต์ศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงดารินทร์ อารีย์โชตชัย

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักต์ศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังษิวงษ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรภิตต์
กรรณิการ์ ทมอณพพิงเทียม

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมุญจรัตน์ พัทธ ตรีหมอก
น.สพ. ธิรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปี่ยมณี เชิดชัย ดาราแจ้ง

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์ อรพรรณ สุภาพ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักต์ศิริสัมพันธ์

หลักฐานจากการสอบสวนที่มีอยู่ และได้หารือกันเกี่ยวกับสารพิษและสารเคมีหลายชนิดที่อาจจะเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตดังกล่าวได้ ซึ่งรวมถึงข้อสงสัยที่ถูกหยิบยกขึ้นในรายการ “60 นาที” ทางทีวี 3 ของนิวซีแลนด์ว่า สารเคมี “คลอไพริฟอส (chlorpyrifos)” ซึ่งใช้เป็นผลิตภัณฑ์ฆ่าแมลง อาจเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตของหญิงสาวชาวนิวซีแลนด์ รวมทั้งการเจ็บป่วยของเพื่อนสาวที่ร่วมเดินทางกับเธออีกสองคน

ในขณะที่ยังไม่สามารถระบุสาเหตุที่ชัดเจนได้ ผู้เชี่ยวชาญได้ตั้งข้อสังเกตว่า โดยทั่วไปสารคลอไพริฟอสจะมีกลิ่นรุนแรง ซึ่งหญิงสาวสองคนที่ป่วยและไม่เสียชีวิตก็ไม่ได้สังเกตถึงความผิดปกตินี้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญยังกล่าวอีกด้วยว่า สารคลอไพริฟอสจะไม่ดูดซึมได้ดีผ่านทางผิวหนังที่มีกลิ่นรุนแรง และจะไม่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยหรือการเสียชีวิตอย่างรวดเร็วในผู้ที่สุขภาพดี เว้นเสียแต่ว่าจะกินหรือสูดดมเข้าไปในปริมาณที่สูงมาก นอกจากนี้ รายละเอียดจากการสอบสวนทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการ ก็ไม่ได้บ่งชี้ว่า สารคลอไพริฟอสน่าจะเป็นสาเหตุของการเสียชีวิต

ผู้เชี่ยวชาญยังได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้จากสารเคมีตัวอื่น ๆ รวมทั้งสารเคมีที่ใช้ในผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงและศัตรูพืช ซึ่งอาจก่ออาการป่วยและมีผลการตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการที่คล้ายกัน นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญก็กำลังพิจารณาห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมที่สุด สำหรับการทดสอบหาสารเคมี ตัวอื่น ๆ ที่ใช้ในผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงและศัตรูพืชในตัวอย่างจากผู้เสียชีวิตที่เหลืออยู่ต่อไป

ในขณะเดียวกันนี้ การประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและพิษวิทยาโดยผู้เชี่ยวชาญและห้องปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์พิษวิทยารามาธิบดี และคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็กำลังดำเนินการอยู่ที่ โรงแรมแห่งหนึ่งซึ่งพบผู้เสียชีวิต 4 ราย ผลการประเมินเบื้องต้นช่วงเดือนเมษายนที่ผ่านมาพบว่า สภาพการระบายอากาศในห้องพักดังกล่าว มีระดับก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์และซัลเฟอร์ไดออกไซด์ อยู่ในระดับปกติ และไม่พบการสะสมของก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ นอกจากการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมนี้แล้ว ก็มีการสอบสวนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

ในขณะที่ทางการไทยและหน่วยงานระหว่างประเทศได้ร่วมกันสอบสวนอย่างเข้มข้นบนสมมุติฐานว่า การเสียชีวิตทั้งหก ราย อาจเชื่อมโยงกันกับสาเหตุเดียวกัน แต่ผลการสอบสวนจนถึงขณะนี้ กลับพบความเชื่อมโยงเพียง 2-3 ประการ คือ

- ทั้งหมดเกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 11 มกราคม - 19 กุมภาพันธ์ 2554

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-aid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย

จึงขอเชิญสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไฟล์ฉบับสมบูรณ์ (** ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิ/กราฟ/รูปภาพได้ (แนบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

****กรุณาส่งไปที่อีเมล borworn67@yahoo.com ****

โดยใส่ Subject อีเมลล์ว่า: For ASEAN publishing เมื่อผู้รับผิดชอบฯ ได้ขีดผลงานของท่านไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

• 6 จาก 9 คน เข้าพักที่โรงแรมแห่งเดียวกัน (3 คน พักในโรงแรมอื่นอีก 2 แห่ง)

• หกคนแรกที่พบ เป็นคนหนุ่มสาว (อายุ 23-29 ปี) และเป็นผู้หญิงชาวต่างชาติ

การสอบสวนได้แบ่งผู้ที่เสียชีวิตและผู้ป่วยออกเป็น 3 กลุ่มตามโรงแรมที่เข้าพัก ดังนี้

1) หญิงชาวอเมริกัน (อายุ 33 ปี) เสียชีวิตวันที่ 11 มกราคม และเพื่อนชาวแคนาดา (อายุ 29 ปี) มีอาการป่วย

2) หญิงชาวฝรั่งเศส (อายุ 25 ปี) เสียชีวิตวันที่ 19 มกราคม 2554

3) ก) หญิงไทย (อายุ 47 ปี) เสียชีวิตวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2554

ข) หญิงชาวนิวซีแลนด์ (อายุ 23 ปี) เสียชีวิตวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2554 และเพื่อนสาวที่ร่วมเดินทางกับเธ่อีกสองคน (อายุ 23 ปี) ที่มีอาการป่วย

ค) คู่สามีภรรยาจากสหราชอาณาจักร-ชาย (อายุ 78 ปี) และหญิง (อายุ 74 ปี) ทั้งสองเสียชีวิต วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2554

ผลการสอบสวนที่มีอยู่ในขณะนี้พบว่า ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะเชื่อมโยงการเจ็บป่วยและการเสียชีวิตระหว่างทั้งสามกลุ่ม โดยหญิงชาวอเมริกัน แคนาดา ฝรั่งเศส ไม่มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมอื่น ๆ และผู้ป่วยหรือผู้เสียชีวิตรายอื่น ๆ และหญิงชาวฝรั่งเศสเริ่มมีอาการป่วย 2-3 วันก่อนที่จะเดินทางมาถึงเชียงใหม่

มีรายงานว่า ชายชาวแคนาดาที่เสียชีวิตในเดือนมกราคม อาจจะใช้สระว่ายน้ำของโรงแรม ที่หญิงไทย หญิงชาวนิวซีแลนด์ และสามีภรรยาชาวสหราชอาณาจักรเข้าพัก (โรงแรมในกลุ่มที่ 3 ของการสอบสวน) อย่างไรก็ตาม ผลการสอบสวนไม่สามารถยืนยันการรายงานหรือระบุนวันที่เข้าพักในโรงแรมดังกล่าวได้ นอกจากนี้ หลักฐานจากบันทึกทางการแพทย์และการชันสูตรศพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ ก็ไม่สามารถระบุถึงความเชื่อมโยงกับผู้เสียชีวิตรายอื่น ๆ ได้ ดังนั้นการเสียชีวิตของชายคนนี้ จึงไม่ได้ถูกรับรู้ไว้ในกลุ่มการสอบสวน

ในเบื้องต้นนี้ แม้ว่าผลการวินิจฉัยทางคลินิกเชื่อว่า กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ (Myocarditis) เป็นพยาธิสภาพที่พบเป็นปัจจัยร่วมในผู้เสียชีวิตจำนวนหนึ่ง และเป็นที่ชัดเจนว่า พบความเสียหายที่กล้ามเนื้อหัวใจในผู้เสียชีวิตดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผลและการตรวจสอบเนื้อเยื่อทางพยาธิวิทยา กลับพบหลักฐานกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบที่ชัดเจนเฉพาะในรายหญิงชาวฝรั่งเศสที่เสียชีวิตเท่านั้น จากข้อมูลที่พบนี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีการตรวจสอบหาสาเหตุอื่น ๆ ที่เป็นผลก่อสภาวะความเสียหายของหัวใจ (ซึ่งมีอาการคล้ายกันกับกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ) ซึ่งรวมถึง สารพิษและสารเคมี

การอธิบายถึงสาเหตุของเหตุการณ์ที่น่าจะเป็นได้มากที่สุด ซึ่งรวมถึงสาเหตุของการเจ็บป่วยและการเสียชีวิต และปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง จะอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนทั้งทางคลินิกวิทยา ระบาดวิทยา ห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม และนิติวิทยาศาสตร์

เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ที่จะต้องชี้ให้เห็นว่า การสอบสวนที่มีความซับซ้อนมากในกรณีเช่นนี้ รวมทั้งการทดสอบทางพิษวิทยา สำหรับสารพิษและสารเคมีตัวใหม่ ๆ ซึ่งต้องมีการส่งตัวอย่างไปตรวจวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการเชี่ยวชาญเฉพาะในต่างประเทศด้วยนั้น จะต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง นอกจากนี้ ยังเป็นไปได้ด้วยว่า กรณีที่เกิดขึ้นอาจไม่มีความเชื่อมโยงกัน และอาจเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน และแม้ว่าทางการไทยและหน่วยงานระหว่างประเทศ จะได้ใช้ความพยายามอย่างดีที่สุดแล้วก็ตาม การค้นหาสาเหตุของการเสียชีวิต ก็อาจจะไม่สามารถพบในทุกราย

กระทรวงสาธารณสุขจะให้ข้อมูลที่พบเพิ่มขึ้นแก่ครอบครัวของผู้เสียชีวิต สาธารณชนและสื่อมวลชนต่างประเทศ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างทันทีและสม่ำเสมอ และสามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์กรมควบคุมโรค <http://www.ddc.moph.go.th> หากท่านมีข้อสงสัยหรือข้อห่วงใยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้ โปรดแจ้งหรือสอบถาม ได้ที่อีเมล askcmevent@gmail.com

*****

